

1.

Bruxelles, 18.12.2013
COM(2013) 899 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Evaluarea inițiativei Europass

Cea de-a doua evaluare a Deciziei Parlamentului European și a Consiliului privind cadrul comunitar unic pentru transparența calificărilor și a competențelor (Europass)

2.

RO
RO

1. INTRODUCERE

În prezent, posibilitățile de învățare sunt nelimitate, fără frontiere și imediate. Persoanele pot învăța și pot dobândi noi abilități și competențe nu numai în cadrul tradițional al clasei, ci și, din ce în ce mai mult, în afara acesteia și în propriul lor ritm. În contextul actual, în care se produc rapid modificări de natură economică și tehnologică, cetățenii se confruntă, de asemenea, cu diferite tranziții în cadrul vieții lor profesionale și academice, care implică fie trecerea frontierelor, fie alternarea sau asocierea diferitelor activități profesionale, educative, de formare continuă sau de voluntariat. Pe măsură ce crește presiunea asupra capacității de inserție profesională și a îmbunătățirii competențelor, este nevoie de sisteme de educație și de formare mai deschise, mai flexibile și mai bine adaptate la necesitățile și circumstanțele cursanților și ale lucrătorilor. Toate calificările, abilitățile și competențele acestora ar trebui să fie recunoscute și înțelese ușor și rapid de către angajatorii și instituțiile de educație și formare din întreaga Europă.

În ultimii ani, prin intermediul mai multor inițiative din cadrul Strategiei Europa 2020 și având în vedere, în special, persistența unor rate ridicate ale șomajului¹, Comisia a subliniat că este important ca lucrătorii și cursanții să aibă posibilitatea de a-și prezenta în mod clar profilul competențelor și calificărilor dobândite într-un cadru formal, non-formal sau informal, pentru facilitarea mobilității și îmbunătățirea perspectivelor de angajare și de învățare pe tot parcursul vieții. Acest obiectiv este evidențiat în Comunicarea „Regândirea educației”², în care Comisia anunță desfășurarea de activități exploratorii privind spațiul european al competențelor și al calificărilor, cu scopul de a asigura recunoașterea cu ușurință, dincolo de frontiere, a competențelor și a calificărilor.

Creat în 2005³, Europass sprijină aceste obiective, ajutându-i pe cursanți și pe lucrători să își prezinte mai clar competențele și cunoștințele în vederea unei mai bune înțelegeri a acestora la nivelul întregii Europe, prin intermediul unor instrumente de înregistrare și de sporire a transparenței competențelor și calificărilor acestora (pentru o descriere completă, a se vedea secțiunea 2). Deși obiectivul inițial al Europass este din ce în ce mai relevant, unele dintre instrumentele sale actuale trebuie adaptate pentru a putea aborda provocările legate de așteptările și nevoile actualilor cursanți și de piețele forței de muncă, aflate într-o continuă evoluție.

Prezentul raport analizează realizările cadrului Europass pe baza evaluării externe a Europass realizate în 2012⁴. Acesta subliniază faptul că obiectivele inițiale rămân relevante, în special în ceea ce privește cadrul strategic 2020 pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale (ET 2020)⁵. Europass sprijină circulația cursanților și a lucrătorilor în scopul învățării pe tot parcursul vieții sau pentru muncă, facilitând compararea competențelor, a calificărilor și a rezultatelor învățării. Europass și, în special, CV-ul Europass s-au consacrat ca marcă de mare încredere, recunoscută pentru transparență și acceptată pe scară largă în

¹ COM(2010) 478 final, COM(2010) 682 final, COM(2010) 245 final/2, COM(2012) 173 final, COM(2012) 485 final.

² COM(2012) 669 final.

³ Decizia nr. 2241/2004/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004, denumită în continuare „decizia”.

⁴ A se vedea articolul 15 din Decizie. Prezentul raport se concentrează asupra constatărilor celei de a doua evaluări a Europass, desfășurate în 2012 de Institutul de Politici Publice și Management (PPMI). A se vedea http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm#trainingHeader.

⁵ JO 2009/C 119/02.

Europa și în afara acesteia. Cifrele din martie 2013 indică faptul că, de la lansarea din 2005, s-au completat online peste 27 de milioane de CV-uri Europass. În plus, instrumentele Europass sunt eficiente din punctul de vedere al costurilor, iar utilizarea și diseminarea lor a evoluat considerabil de la prima evaluare a Europass, din 2008.

Prezentul raport semnalează, de asemenea, carențele actuale ale Europass în ceea ce privește capacitatea sa de a face față condițiilor în schimbare din domeniul educației și al formării și de pe piața forței de muncă. Unele dintre instrumentele sale nu promovează parcursuri de învățare flexibile și nici nu permit înregistrarea completă a competențelor dobândite prin intermediul învățării non-formale sau informale, printre care programele de *e-learning*, astfel cum se menționează în Comunicarea recentă a Comisiei denumită „Deschiderea educației”⁶. Concluziile evaluării indică, de asemenea, că încă există grupuri mari de potențiali utilizatori la care majoritatea instrumentelor Europass nu ajung încă pe deplin. În prezent, utilizatorii Europass sunt de obicei tinerii, femeile și persoanele cu studii superioare. O mai bună coordonare cu serviciile de orientare profesională și integrarea acestora în cadrul Europass ar facilita direcționarea acestui cadru către grupuri mari de persoane – precum șomerii slab calificați, care adesea nu dispun de competențele necesare pentru completarea documentelor Europass sau care ar putea considera aceste documente ca fiind prea complexe sau neclare. Printre îmbunătățirile necesare se numără și sporirea convergenței cu alte instrumente europene de referință și o mai bună interoperabilitate a instrumentelor informatice Europass cu instrumentele UE utilizate pentru plasarea forței de muncă.

În vederea abordării unor astfel de deficiențe, actuala structură Europass ar trebui reorganizată într-un serviciu mai simplu, mai orientat spre obiective și actualizat, care să își mențină, totuși, obiectivul inițial referitor la comparabilitatea și transparența competențelor și a calificărilor în vederea îmbunătățirii mobilității geografice și profesionale a cursanților și a lucrătorilor. Revizuirea Europass devine o chestiune cu atât mai urgentă cu cât sunt în curs de a fi concepute diverse inițiative private, locale și/sau naționale, cu obiective similare, îndeosebi în format electronic, precum portofoliile electronice.

Aceste aspecte vor fi esențiale pentru sporirea rolului Europass în dezvoltarea unui spațiu european al competențelor și al calificărilor, prin care Comisia va consolida sinergiile dintre diferite instrumente europene de transparență și recunoaștere a competențelor și a calificărilor. În acest scop, constatările prezentului raport vor fi analizate împreună cu rezultatele evaluărilor Cadrului european al calificărilor, ale Cadrului european de referință pentru asigurarea calității în educație și formare profesională (EQAVET), precum și ale Raportului intermediar privind asigurarea calității în învățământul superior. Toate aceste concluzii vor veni în sprijinul dezbaterii publice cu privire la spațiul european al competențelor și al calificărilor, care urmează să fie organizată în iarna 2013-2014.

2. REZULTATE ȘI IMPACT

Creat în 2005, Europass este un portofoliu alcătuit din cinci documente diferite, care cuprind descrieri complete ale rezultatelor învățării, calificărilor oficiale, experienței profesionale, abilităților și competențelor dobândite de-a lungul timpului de către titularul acestuia. Două dintre documentele Europass sunt instrumente care constau în declarații ale titularilor pe

⁶ COM(2013) 654 final.

propria răspundere – curriculum vitae european (CV)⁷ și Pașaportul lingvistic Europass⁸ –, iar trei sunt emise de instituții de învățământ și de formare – Suplimentul Europass la Diplomă⁹, Suplimentul Europass la Certificatul profesional¹⁰ și Documentul de mobilitate Europass¹¹. Toate documentele au o denumire a mărcii (Europass) și o siglă comună. Europass este disponibil gratuit, în 27 de limbi, într-un format electronic accesibil, pe portalul Europass¹². Din 2012, cetățenii au posibilitatea de a-și reuni toate documentele Europass în cadrul pașaportului european al competențelor, un dosar electronic ușor de utilizat, care îl ajută pe titularul său să își întocmească un inventar personal, structurat pe module, al competențelor și calificărilor personale dobândite de-a lungul vieții.

2.1 Accesul la noi categorii de public

Toate documentele Europass sunt considerate a fi utile – într-o măsură variabilă – în sensul sporirii comparabilității abilităților, a competențelor și a calificărilor la nivelul țărilor și al sectoarelor, precum și în ceea ce privește facilitarea proceselor de selecție pentru angajatori și instituțiile de învățământ. Recunoașterea internațională a documentelor reprezintă principalul motiv pentru care utilizatorii finali ar trebui să aleagă Europass. Europass este considerat a fi o marcă puternică, cu o valoare adăugată europeană semnificativă, care ajunge la un public-tintă larg. De exemplu, părțile interesate și reprezentanții naționali ai EURES¹³ sugerează că CV-ul și suplimentele la diplomă și la certificatul profesional sunt cele mai utile documente Europass pentru actualii utilizatori ai EURES.

CV-ul este considerat cel mai util, cel mai apreciat și cel mai bine cunoscut instrument dintre toate instrumentele Europass. Utilizarea acestuia a crescut în mod constant – numai în 2012 s-au creat de douăsprezece ori mai multe CV-uri online decât în 2006. Astfel cum s-a indicat, numărul de CV-uri create de la lansarea Europass până în luna martie a anului 2013 a depășit 27 de milioane. De asemenea, Suplimentul la Diplomă și Suplimentul la Certificatul profesional sunt considerate instrumente importante, care ajută instituțiile de învățământ să își desfășoare și să își structureze programele educaționale mai eficient, prin utilizarea standardelor internaționale. În pofida acestui fapt, există grupuri mari de potențiali utilizatori la care majoritatea instrumentelor Europass nu ajung, încă, în totalitate. În 2012, s-au creat online numai 115 000 de Pașapoarte lingvistice Europass și au fost distribuite numai 80 000 de Documente de mobilitate Europass.

Părțile interesate – inclusiv angajatorii și sindicatele –, utilizatorii finali și potențialii utilizatori sunt de acord că instrumentele Europass contribuie pozitiv la mobilitatea pentru învățarea pe tot parcursul vieții sau pe piața forței de muncă. Dintre respondenții la un sondaj

⁷ Formular pentru descrierea CV-ului titularului.

⁸ Un instrument de autoevaluare a competențelor lingvistice în conformitate cu grila de evaluare a competențelor lingvistice prevăzută de Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi Străine.

⁹ Prezintă rezultatele titularilor de diplome de învățământ superior, inclusiv materiile studiate și notele obținute.

¹⁰ Descrie calificările profesionale, venind în completarea certificatelor de educație și formare profesională deja emise.

¹¹ Document emis de autoritățile de educație și de formare naționale care înregistrează experiența educațională și profesională dobândită în alte țări europene.

¹² Portalul a fost realizat, găzduit și gestionat de Cedefop în numele Comisiei. A se consulta <http://europass.cedefop.europa.eu/ro/home>.

¹³ <https://ec.europa.eu/eures/home.jsp?lang=ro>.

realizat în cadrul evaluării externe¹⁴, 58 % au indicat că CV-ul i-a ajutat să primească invitații la interviuri pentru un loc de muncă, un curs de formare sau o activitate de voluntariat sau să fie preselecționați pentru un loc de muncă, un curs de formare sau o activitate de voluntariat; 46 % au considerat că CV-ul i-a ajutat să fie acceptați la programe de învățare pe tot parcursul vieții (de exemplu, Erasmus), la cursuri de limbi străine etc. În special, Europass contribuie în mod esențial la o eventuală schimbare a locului de muncă sau a locației acestuia: 60,4 % dintre respondenți au recunoscut contribuția Europass în acest sens. Documentele Europass răspund nevoilor marii majorități (aproximativ 80 %) a utilizatorilor, indiferent de vârsta sau de rezultatele educaționale ale acestora.

Totuși, Europass este utilizat în cea mai mare măsură de absolvenții de studii postuniversitare. Dintre utilizatorii finali ai Europass, 40 % au un loc de muncă, iar 37 % dintre ei urmează cursuri de educație și formare. De asemenea, Europass are un rol important în ceea ce privește atât mobilitatea transnațională, cât și cea națională: peste 40 % dintre persoanele mobile la nivel național utilizează, în prezent, documente Europass. În general, utilizatorii Europass sunt tinerii, femeile și persoanele cu studii superioare: aproximativ 60 % dintre aceștia au o diplomă de studii superioare. Dintre utilizatorii Europass, 59,4 % sunt femei.

Grupurile la care instrumentele Europass ajung cel mai greu sunt cele ale șomerilor slab calificați și ale voluntarilor, care reprezintă 12,8 % și, respectiv, 1,1 % dintre utilizatorii Europass. Datele din figura 1 indică faptul că un număr mare de șomeri și/sau persoane slab calificate nu folosesc Europass deoarece, adesea, nu dețin competențele necesare pentru a completa documentele sau le consideră prea complexe sau neclare. Furnizarea unor servicii de orientare specifice pentru aceste grupuri ar putea îmbunătăți accesul acestora la documentele Europass.

Fig. 1: Utilizatorii Europass în funcție de statutul educațional/profesional¹⁵

Statutul educațional/profesional	Toate documentele Europass	CV-ul Europass	PL Europass	SCP Europass	SD Europass	DM Europass
Educație sau formare	37,3 %	30,2 %	26,3 %	20,1 %	19,5 %	30,5 %
Activitate de voluntariat	1,1 %	1,5 %	1,5 %	1,1 %	1,1 %	1,0 %
Angajat (mai puțin de cinci ani)	19,5 %	20,2 %	21,1 %	31,4 %	25,8 %	32,4 %
Angajat (mai mult de cinci ani)	20,8 %	26,4 %	32,0 %	29,1 %	35,2 %	12,3 %
Șomer/în căutarea unui loc de muncă	12,8 %	15,9 %	12,5 %	9,9 %	14,4 %	12,6 %
Altele	8,5 %	5,8 %	6,6 %	8,4 %	4,0 %	11,2 %

¹⁴ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/training/2013/europass_en.pdf. Informațiile din acest raport au fost preluate din evaluarea externă.

¹⁵ Acronimele utilizate: CV: curriculum vitae; PL: Pașaport lingvistic; DM: Document de mobilitate; SD: Supliment la Diplomă; SCP: Supliment la Certificatul profesional.

Statutul educațional/profesional	Toate documentele Europass	CV-ul Europass	PL Europass	SCP Europass	SD Europass	DM Europass
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Sursa: Evaluarea Europass realizată de PPMI în 2012.

Astfel cum se indică în figura 2, respondenții tineri (cu vârste cuprinse între 20 și 35 de ani) sunt principalii utilizatori ai documentelor Europass, situație care s-ar putea datora deschiderii mai mari a acestora față de mobilitate (între locații, locuri de muncă și sectoare profesionale).

Fig. 2: Utilizatorii Europass în funcție de vârstă¹⁶

Vârsta	Toate documentele Europass	CV-ul Europass	PL Europass	SD Europass	SCP Europass	DM Europass
<20	9 %	9 %	10 %	2 %	11 %	10 %
21-25	41 %	40 %	35 %	35 %	42 %	49 %
26-35	30 %	32 %	31 %	40 %	27 %	31 %
36-49	14 %	15 %	18 %	18 %	17 %	7 %
50+	5 %	5 %	6 %	4 %	5 %	3 %

Sursa: Evaluarea Europass realizată de PPMI în 2012. Procentele au fost rotunjite.

De asemenea, Europass are un „impact pedagogic” asupra titularului acestor documente. Cetățenii sunt încurajați să își treacă în revistă abilitățile și competențele și să le comunice într-un mod mai clar. Acest fapt îi ajută pe cei care se află în căutarea unui loc de muncă să se concentreze asupra abilităților și competențelor care sunt cele mai căutate pentru locurile de muncă vacante.

2.2 Facilitarea unor parcursuri de învățare flexibile

Sondajul a indicat un interes din ce în ce mai mare al părților interesate față de adaptarea Europass la nevoile în schimbare ale utilizatorilor săi. Europass ar trebui să permită înregistrarea completă și cu ușurință a tuturor competențelor și calificărilor unei persoane, cuprinzând toate sectoarele de educație și de formare și toate tipurile de experiențe educaționale. Simplificarea și actualizarea întregului cadru, precum și sporirea coerenței interne sunt în mod clar bine-venite pentru ca Europass să facă față unor parcursuri de educație și formare moderne, flexibile și orientate către cursant. În prezent, Europass nu abordează chestiuni precum importanța crescândă a învățării non-formale și informale pentru

¹⁶ Idem.

dobândirea de noi competențe și calificări sau instrumentele de tipul „certificatelor deschise” oferite de furnizorii de cursuri online.

În domeniul educației și al formării formale, Europass oferă în prezent două documente suplimentare separate, fiecare destinat câte unui sector educațional specific și câte unui sistem de credite diferit. Acest format ar putea diminua permeabilitatea recomandată a parcursurilor educaționale. Crearea unei structuri comune pentru ca aceste suplimente să acopere toate nivelurile și tipurile de educație și de formare (școli, educație și formare profesională, studii superioare și învățământ pentru adulți) ar facilita o înțelegere comună a calificărilor, indiferent de domeniul în cauză. Cursanții și lucrătorii ar putea, astfel, să își prezinte competențele mai ușor în momentul în care solicită înscrierea la cursuri de formare într-un alt domeniu. De asemenea, un model comun care să elimine divergențele ar facilita totodată înțelegerea suplimentelor de către angajatori.

În prezent, Europass nu dispune de un instrument care să permită înregistrarea completă a abilităților și a competențelor dobândite în urma experiențelor educaționale non-formale sau informale (inclusiv online). Actualul Document de mobilitate Europass a avut până în prezent o utilizare limitată și nu poate fi aplicat decât strict în contextul mobilității internaționale.

În sfârșit, singurul document Europass care constituie o declarație pe proprie răspundere și care însoțește CV-ul – Pașaportul lingvistic – a fost utilizat de un număr foarte redus de persoane. Utilizatorii și angajatorii sunt de părere că CV-ul, în sine, ar trebui să furnizeze o imagine de ansamblu cuprinzătoare privind competențele personale, precum cele lingvistice și în domeniul TIC, fără a mai fi nevoie ca titularul să suplimenteze CV-ul cu declarații pe propria răspundere.

Aceste îmbunătățiri ar trebui să faciliteze și să simplifice utilizarea întregului cadru. Este posibil ca pentru reorganizarea Europass să fie nevoie de revizuirea temeiului juridic actual al acestuia, deoarece decizia actuală nu permite înlocuirea, modificarea sau eliminarea niciunuia dintre cele cinci documente Europass create inițial.

2.3 Crearea mai multor sinergii cu alte inițiative europene

În ultimii zece ani, pe lângă Europass au fost implementate și alte instrumente europene, precum Cadrul european al calificărilor (CEC)¹⁷, Sistemul european de credite pentru educație și formare profesională (ECVET)¹⁸ și Sistemul european de credite transferabile (ECTS)¹⁹, pentru a sprijini circulația cursanților și a lucrătorilor. Acestea contribuie la mobilitatea europeană reală, constituind instrumente care facilitează înțelegerea clară și recunoașterea rapidă a cunoștințelor, a abilităților și a competențelor unei persoane.

Aceste instrumente nu au fost dezvoltate separat unul de celălalt și sunt complementare cu Europass. Pe măsură ce aceste instrumente vor fi puse în aplicare, ne putem aștepta la integrarea treptată a CEC, ECVET și ECTS în Europass și la trimiteri către acestea. În

¹⁷ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/eqf_en.htm.

¹⁸ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/ecvet_en.htm.

¹⁹ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/ects_en.htm.

recomandarea europeană privind CEC se menționează că, începând cu 2012, toate noile certificate de calificare, diplome și documente Europass emise de autoritățile competente trebuie să facă trimitere în mod clar la nivelul CEC adecvat. Anumite state (CZ, DK, EE, FR și IE) au început deja să înregistreze aceste niveluri în cadrul documentelor Europass relevante (Suplimentul la Diplomă și Suplimentul la Certificatul profesional), însă este nevoie de eforturi suplimentare din partea celorlalte state.

În pofida faptului că aceste inițiative sunt complementare, încă mai trebuie să fie îmbunătățit gradul de coerență, astfel încât diferitele instrumente și servicii să fie oferite în mod coordonat. În prezent, utilizatorilor nu li se acordă acces coerent și ușor de înțeles la aceste instrumente. Deși aproape toate instrumentele europene de transparență și mobilitate au propriul portal, iar unele prezintă anumite puncte de convergență (precum instrumentul CV online, care îi ajută pe utilizatorii EURES să își creeze CV-ul Europass pe site-ul EURES), acestea nu sunt suficient de bine conectate, motiv pentru care potențialilor utilizatori le este mai greu să acceseze informațiile, documentele și serviciile relevante.

Este necesară sporirea interoperabilității Europass cu alte instrumente ale UE utilizate pentru plasarea forței de muncă, inclusiv cu EURES. În mod similar, pentru evitarea unor potențiale suprapuneri, trebuie sporite sinergiile dintre Europass și Youthpass, un instrument de îmbunătățire a recunoașterii rezultatelor învățării tinerilor care participă la proiecte sprijinite de programul Tineret în acțiune al UE. Un alt exemplu este decizia de recunoaștere a calificărilor profesionale într-un stat membru pentru autorizarea accesului la o profesie reglementată²⁰. Titularii calificărilor ar trebui să poată să anexeze decizia de recunoaștere la Europass, fie pe hârtie, fie în format electronic, inclusiv atunci când aceasta a fost obținută prin intermediul noii proceduri privind cardul profesional european.

2.4 Asigurarea unei guvernante eficiente și sustenabile

Utilizarea și gradul de conștientizare de către public a diferitelor instrumente Europass au crescut constant de la lansarea inițiativei, în 2005. Acest lucru se datorează în mare măsură portalului Europass, care s-a dovedit a fi de mare succes în ceea ce privește consultarea și utilizarea sa, precum și satisfacția utilizatorilor. Numărul accesărilor portalului a crescut în fiecare an, de la aproximativ 3 milioane în 2006 la aproape 15 milioane în 2012. Circa 88 % dintre utilizatorii care au participat la sondaj au indicat că portalul Europass este clar și ușor de utilizat. Dintre persoanele chestionate, 60 % au fost de părere că printre potențialele îmbunătățiri ale portalului ar trebui să se numere adăugarea de informații și consiliere cu privire la mobilitatea transnațională, recunoașterea calificărilor și căutarea unui loc de muncă.

Alături de portalul internet Europass, Centrele Naționale Europass (CNE) reprezintă principalele motoare pentru punerea în aplicare a Europass. CNE sunt operaționale în toate țările UE, precum și în Islanda și Norvegia, începând cu mijlocul anului 2005 (2007 în Bulgaria și România și 2011 în Croația), în Liechtenstein din 2006, în Turcia din 2008 și în Elveția din 2011. Misiunea lor de a spori sensibilizarea cu privire la Europass și de a furniza informațiile necesare tuturor părților interesate este considerată satisfăcătoare.

²⁰ Directiva 2005/36/CE.

Majoritatea CNE cooperează în mod regulat cu alte organisme, precum centrele Euroguidance și NARIC, agențiile EURES, agențiile naționale care se ocupă de programe de învățare pe tot parcursul vieții, Eurodesk și Europe Direct, însă o astfel de cooperare ar putea fi consolidată, iar sinergiile ar putea fi mai bine exploatate. O convergență sporită a acestor organisme ar determina simplificarea structurilor și îmbunătățirea serviciilor, care ar fi mai apropiate de nevoile cursanților și lucrătorilor, facilitând accesul la Europass, îndeosebi pentru grupurile care în prezent beneficiază cel mai puțin de această facilitate. Totuși, eforturile CNE de promovare a instrumentelor Europass în rândul furnizorilor privați de servicii de ocupare a forței de muncă nu s-au dovedit de prea mare succes. Majoritatea acestor furnizori nu sunt dispuși să promoveze utilizarea documentelor Europass decât în schimbul unei recompense financiare.

Cedefop joacă un rol clar în succesul Europass. Pe lângă gestionarea eficientă a portalului Europass și furnizarea de sprijin pentru CNE, Cedefop contribuie cu experiența și cu cunoștințele sale la dezvoltarea conceptuală a cadrului Europass.

În 2012, Comisia a acordat CNE un sprijin financiar în valoare de 2 250 000 EUR prin intermediul programului de învățare pe tot parcursul vieții. În ansamblu, comparativ cu evaluarea din 2008, evaluarea externă a indicat, o creștere a nivelurilor de eficiență ale tuturor aspectelor Europass analizate. Deși finanțarea acordată de UE²¹ și de surse naționale nu a înregistrat o creștere semnificativă în perioada 2008-2011, numărul documentelor Europass create online și emise și numărul accesărilor portalului au crescut constant, fără a indica vreo scădere a popularității instrumentelor Europass. S-a observat o eficiență sporită atât la nivelul activităților de promovare desfășurate de CNE, cât și la nivelul utilizării diferitelor instrumente Europass.

Costurile totale aferente Europass (acoperite din bugetele naționale, din bugetul Comisiei și din bugetul Cedefop) de la lansarea acestuia se ridică la aproximativ 31,5 milioane EUR. Având în vedere cele 54 de milioane de CV-uri Europass emise din 2005 (28 de milioane create online și 27 de milioane descărcate), costul mediu al unui CV este de aproximativ 0,58 EUR, adică de patru ori mai puțin decât cel estimat în 2008 (2,1 EUR). Evaluarea concluzionează că, având în vedere costul atât de redus per document și nivelul ridicat de satisfacție a utilizatorilor, implementarea Europass este rentabilă. Totuși, este puțin probabil ca Europass să rămână sustenabil fără un sprijin financiar european continuu. Majoritatea NCE nu ar putea continua să funcționeze fără finanțare din partea UE, dat fiind că nu s-au identificat surse alternative viabile de finanțare pentru Europass și că este puțin probabil să se ofere o finanțare publică suplimentară. Nu există niciun stimul specific pentru implicarea jucătorilor din domeniul privat, având în vedere că Europass nu furnizează niciun beneficiu financiar imediat.

3. CONCLUZII

În contextul reducerii volumului forței de muncă și al creșterii economice lente, una dintre cele mai urgente provocări pentru statele membre o constituie în prezent modernizarea sistemelor de învățământ și formare și îmbunătățirea ofertei acestora în materie de competențe, astfel încât să facă față mai bine nevoilor pieței forței de muncă. Europass ar

²¹ Contribuția UE se ridică la 50 % din costurile de funcționare ale centrelor Europass naționale.

trebui să contribuie la depășirea acestor dificultăți majore și ar trebui să fie consolidat corespunzător în anii următori.

Constatările și recomandările evaluării externe confirmă necesitatea ca Europass să-și mențină rolul important în ceea ce privește promovarea mobilității și a comparabilității competențelor și calificărilor. Îmbunătățirile propuse includ, de asemenea, o mai bună raționalizare și integrare a documentelor Europass, în vederea sporirii convergenței cu alte instrumente europene de referință, precum și axarea serviciilor de orientare pe obiective legate de instrumentele Europass, susținându-se astfel mobilitatea transnațională, recunoașterea calificărilor și căutarea unui loc de muncă. Mai presus de orice, Europass trebuie să devină un instrument mai flexibil și mai ușor de utilizat, care să valorifice potențialul tehnologiilor moderne pentru a evolua constant, în funcție de nevoile utilizatorilor. Europass ar trebui să își păstreze utilizatorii actuali și să atragă utilizatori noi, mai ales din rândul persoanelor slab calificate. În acest scop, ar putea fi necesar un temei juridic nou al Europass, care să permită actualizări și adaptări periodice ale acestor instrumente.

În scopul creșterii sprijinului Europass acordat cursanților și lucrătorilor care doresc să își prezinte abilitățile și competențele, ar trebui avute în vedere mai ales următoarele direcții de acțiune:

- **sporirea sinergiilor între Europass și alte inițiative ale UE** – În pofida succesului general înregistrat de Europass, ghidurile de utilizare a instrumentelor Europass ar putea fi îmbunătățite și consolidate printr-o mai bună coordonare cu serviciile de orientare profesională și care garantează transparența și recunoașterea calificărilor, în vederea asigurării accesului la un public mai larg și generării unei valori adăugate mai mari. Acest fapt pare să fie deosebit de relevant în cazul grupurilor care se confruntă cu dificultăți sporite de utilizare a Europass, cum ar fi persoanele slab calificate și șomerii. În cadrul unui viitor spațiu european al competențelor și al calificărilor, Europass s-ar putea axa pe furnizarea de servicii de informare și de instrumente interactive pentru transparența competențelor și a calificărilor, reunind în cadrul unui punct unic de acces diversele rețele, servicii de informare și alte instrumente europene care vizează în prezent competențele și calificările. Aceasta ar permite cursanților și lucrătorilor să utilizeze într-o mai mare măsură instrumentele de transparență și recunoaștere ale UE, acestea din urmă devenind astfel mai cunoscute în rândul instituțiilor și al întreprinderilor și, prin urmare, mai eficiente. Punerea în comun a acestor resurse ar trebui să sporească eficiența și să permită integrarea resurselor alături de omoloagele lor de la nivel național. În plus, aceasta ar contribui, probabil, la promovarea și punerea în aplicare la scară mult mai largă a instrumentelor Europass în rândul diverselor părți interesate din cadrul întregii rețele unice de servicii mixte rezultate;
- **Europass ca instrument de facilitare a parcurșurilor de învățare flexibile** – Se remarcă o nevoie clară de adaptare a instrumentelor Europass actuale la parcurșuri de învățare mai flexibile și orientate către cursanți, pentru a răspunde nevoilor cetățenilor. Cadrul actualizat ar trebui să fie suficient de flexibil pentru a integra în mod corespunzător evoluțiile și tehnicile noi privind educația și formarea, inclusiv în domeniul TIC. În prezent, există două sectoare în care aceste nevoi sunt mai urgente:

a) Europass are două instrumente distincte care furnizează informații suplimentare privind rezultatele învățării: Suplimentul la Diplomă, pentru calificările din învățământul superior, și Suplimentul la Certificatul profesional, pentru formarea profesională. Merită să se analizeze dacă un document unic ar putea să faciliteze înțelegerea comună a calificărilor emise în orice sector educațional și de formare și dacă acesta ar stimula interoperabilitatea sistemelor europene de credite transferabile, de exemplu ECTS și ECVET, între nivelurile de învățământ și de formare și între țări;

b) înregistrarea competențelor dobândite prin intermediul oricăror experiențe educaționale non-formale sau informale, inclusiv prin educația online: în prezent, numai Documentul de mobilitate Europass permite înregistrarea competențelor dobândite într-un cadru non-formal în străinătate. În conformitate cu Recomandarea Consiliului privind validarea învățării non-formale și informale, Europass ar trebui să fie revizuit pentru a permite identificarea și documentarea competențelor (inclusiv audituri ale competențelor) dobândite prin învățare non-formală sau informală, cu sau fără mobilitate. Pe baza activității pregătitoare desfășurate deja de Comisie cu privire la un potențial document nou, „Experiența Europass”, acest element nou ar trebui să susțină orientările UE privind validarea învățării non-formale și informale. Aceste elemente noi ar fi relevante și pentru inițiativele privind „garanția pentru tineret” și stagiile²².

De asemenea, ar trebui examinată modalitatea de înregistrare în cadrul Europass a certificatelor emise de mecanismul Youthpass, pentru evitarea suprapunerilor. În plus, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a analiza cum ar trebui integrate în Europass sau cum ar putea completa Europass noile instrumente de transparență precum „certIFICATELE DESCHISE”, create prin noi procedee de certificare privind învățarea digitală. Nu în ultimul rând, competențele TIC funcționale și avansate ar trebui să devină mai vizibile în cadrul CV-ului Europass;

- **îmbunătățirea interoperabilității Europass cu instrumentele UE pentru plasarea forței de muncă** – Diversele standarde tehnice împiedică în prezent optimizarea convergenței între anumite instrumente UE folosite de persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru conectarea instrumentului CV Europass și a noului pașaport european al competențelor cu baza de date pentru CV-uri a EURES și cu instrumentele serviciilor private de ocupare a forței de muncă, ale centrelor de validare și orientare profesională, precum și cu instrumentele de evaluare a competențelor. De asemenea, ar trebui explorată posibilitatea de a anexa la Europass decizia de recunoaștere a unei calificări profesionale dintr-un stat membru, inclusiv atunci când aceasta a fost obținută prin intermediul noii proceduri privind cardul profesional european.

Astfel cum s-a menționat anterior, Comunicarea „Regândirea educației” a subliniat rolul educației și al competențelor ca atuuri strategice fundamentale pentru creșterea economică, competitivitate și ocuparea forței de muncă. Printre propunerile Comunicării „Regândirea educației” se numără explorarea unor sinergii și a unor convergențe suplimentare ale actualelor instrumente ale UE pentru transparența și recunoașterea competențelor și a

²² A se vedea, de asemenea, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1006&langId=ro>.

calificărilor, cu scopul de a alcătui un spațiu european al competențelor și al calificărilor, care să permită libera circulație a persoanelor și recunoașterea rapidă a competențelor și a calificărilor acestora în vederea unor activități de învățare ulterioare și a înțelegerii și evaluării corespunzătoare de către angajatori.

Comisia va discuta concluziile prezentate în acest raport cu părțile interesate relevante în cadrul dezbaterii publice privind spațiul european al competențelor și al calificărilor din iarna 2013-2014. Pe baza concluziilor acestei dezbateri privind cadrul Europass și a unei evaluări de impact, Comisia poate lua în considerare propunerea unei revizuiri a temeiului juridic actual al Europass – Decizia nr. 2241/2004/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004.